

en hij wil dan ook door aansluiting aan de traditie weer komen tot goede boerderijen-bouw. Zoo is er meer in dit boekje, dat men met instemming leest. Maar aan één gevaar is Jans niet ontsnapt; evenals andere heemschutters mist hij te veel het besef, dat de wereld van de 20ste eeuw vele miljoenen meer bewoners heeft dan die van de 17de eeuw, en dat nieuwe technieken hun recht van bestaan hebben. Zeker, het is jammer, dat veel natuurschoon moet verdwijnen; dat het handwerk vaak plaats moet maken voor de machine. Dat men in steden huizen van vele verdiepingen moet bouwen en dat in fabrieken de arbeid moet worden gemechaniseerd, gestandaardiseerd, enz. Daarover kan men wel jammeren, maar wat wil men er voor in de plaats? Hoe wil men het leven draaglijk maken voor onze miljoenen? Moeten wij terug naar vroeger? Zoo ja, naar welke eeuw? Moeten onze wegen weer krom en bochtig worden en moeten wij de automobiel dus afschaffen? Moeten wij ééngesinswoningen gaan bouwen? Moeten wij de textielmachines bij het oud-roest bergen en de oude handweefgetouwen herstellen? Men kan het verlies van veel oude schoonheid betreuren en de nieuwe schoonheid bedenkelijk achten, maar wie de feiten niet onder het oog ziet, stelt zichzelf buiten de wereld.

Ten slotte nog één opmerking. Het doet altijd aangenaam aan, als een schrijver sterk leeft in zijn overtuiging en zijn taal doet vonken van zijn inwendig vuur, al deelt men die overtuiging dan ook niet. Zoo verschaft dit boekje stellig op verschillende punten genot door de geestdriftige toewijding, die er uit spreekt. Wat men echter nog niet zou behoeven af te leiden uit den naam van de uitgeefster wordt duidelijk uit den inhoud: dat het boekje is geschreven voor de sociaaldemocratische partijgenooten van den schrijver, die er zich wel niet over zullen verwonderen, dat in een boekje, dat over bouwkunst moet gaan, de militaire opleiding in heftige termen wordt vervloekt en de „bourgeoisie” er van langs krijgt, die de prijzen op peil houdt en steunpilaar is van kerk en staat. Het is jammer, dat Jans zich tot zoovele uitingen heeft laten verleiden, die met den inhoud niets te maken hebben en alleen maar in staat zijn, hen, die niet zoo zeker zijn van de zegeningen van des schrijvers politieke denkbeelden, het boekje verveeld te doen neerleggen, wat jammer zou zijn, omdat de kern toch zoo goed is.

Het boekje is verlucht met 24 goed gekozen afbeeldingen buiten den tekst naar bouwwerken uit verschillende tijden en 4 in den tekst naar teekeningen van den schrijver. Voor een herdruk zouden eenige aanvullingen op de onderschriften kunnen worden aanbevolen. Zoo kan het nuttig zijn bij het romaansch portaal van den Dom te Freiberg te vermelden, dat dit Freiberg in Saksen is. Bij het woningblok van De Klerk in de Spaarndammerbuurt ware te vermelden, dat dit in Amsterdam West ligt. Waar de arbeiderswoningen van ir. de Wijs staan, waar de kerk St. Antonius Abt van Krop-holler, blijkt niet en bij het interieur der kerk Linnaeushof, Amsterdam, staat de architect niet vermeld.

J. S.